

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, w związku z realizacją przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej – zadania związanego z rozpatrywaniem wniosków o dodatek osłonowy – zwraca się z wnioskiem o pilne przedstawienie wspólnej i wiążącej interpretacji dotyczącej następującej kwestii:

Jeszcze do niedawna na stronach Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej (MRiPS) oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska (MKiŚ), umieszczone były wzajemnie wykluczające się stanowiska dotyczące wliczania kwoty tzw. „13 i 14 emerytury” do dochodu przy ustalaniu prawa do dodatku osłonowego. Według MRiPS kwoty dodatkowych świadczeń nie podlegały wliczeniu do dochodu, natomiast według MKiŚ należało je uwzględnić. To drugie stanowisko prezentowano także podczas webinarów organizowanych przez to resort środowiska z Panem Modzelewskim.

W ostatnim czasie, w ciągu zaledwie kilku godzin, jak się zdaje – ujednolicono ww. stanowiska, wskazując że kwota dodatkowego świadczenia nie jest wliczana do ww. dochodu na potrzeby ustalania prawa do dodatku osłonowego. **Powyższa opinia budzi jednak poważne wątpliwości.**

Przepisy ustawy z 17.12.2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1 ze zm.) – dalej u.d.o., w zakresie sposobu ustalania i definicji dochodu odsyłają do art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 ze zm.) – dalej u.ś.r. W powołanym przepisie zostały enumeratywnie wymienione źródła dochodu, które należy traktować jako dochód przy ustalaniu prawa do świadczeń rodzinnych i analogicznie w sprawach o wypłatę dodatku osłonowego. Zalicza się do nich po odliczeniu kwot alimentów świadczonych na rzecz innych osób:

- przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z 26.07.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1128) - dalej u.p.d.o.f., pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne (art. 3 pkt 1 lit. a u.ś.r.),

- dochód z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (art. 3 pkt 1 lit. b u.ś.r.),

- oraz inne liczne i zróżnicowane dochody niepodlegające opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych (art. 3 pkt 1 lit. c u.ś.r.).

Zatem w rozumieniu art. 3 pkt 1 lit. a u.ś.r., dochód z tytułu emerytury podlegający opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 u.p.d.o.f. podlega wliczeniu do dochodu w sprawach o wypłatę dodatku osłonowego.

W art. 8 ustawy z 9.01.2020 r. o dodatkowym rocznym świadczeniu pieniężnym dla emerytów i rencistów (Dz.U. z 2021 r. poz. 1808) - dalej u.d.ś.r., wskazano, że kwoty dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do dochodu, o którym mowa w:

- 1) (uchylony);
- 2) art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 2133 oraz z 2021 r. poz. 11);
- 3) art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876 i 2369 oraz z 2021 r. poz. 794 i 803);
- 4) art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz.U. z 2020 r. poz. 1936 oraz z 2021 r. poz. 353).

Zgodnie z kolei z art. 9 u.d.ś.r., kwoty dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego nie wlicza się do przychodu, o którym mowa w art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz.U. z 2020 r. poz. 1300 ze zm.).

W myśl art. 10 u.d.ś.r., ustalając prawo do świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 oraz z 2021 r. poz. 1162), lub świadczeń z funduszu alimentacyjnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2021 r. poz. 877 i 1162), do dochodu członka rodziny, o którym mowa w tych ustawach, nie wlicza się wypłaconej członkowi rodziny kwoty dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego.

Po pierwsze więc, z treści cytowanych art. 8-10 u.d.ś.r., wynika że ustawodawca określił zamknięty katalog świadczeń, przy których obliczając dochód nie wlicza się tzw. "trzynastej emerytury". Wśród tych świadczeń nie wymieniono dodatku osłonowego. Żaden inny przepis u.d.ś.r., nie pozwala również na wyłączenie "trzynastej emerytury" przy ustalaniu dochodu mającego wpływ na prawo do dodatku osłonowego. Co więcej – skoro w u.d.ś.r., ustawodawca posłużył się w art. 10 inną konstrukcją prawną niż w powołanych art. 8 i art. 9 u.d.ś.r., to przywołując zasadę racjonalnego działania ustawodawcy, należy wprost uznać, iż kwota dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego powinna być wliczana do dochodu w myśl art. 3 pkt. 1 u.ś.r. Gdyby bowiem było inaczej, to ustawodawca wymieniłby ww. kwotę dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego wprost w art. 8 u.d.ś.r., jako nie podlegającą wliczeniu do dochodu, o którym mowa w u.ś.r. lub u.do., bądź zastosowałby zapis analogiczny jak w art. 9 u.d.ś.r. Tymczasem literalne brzmienie art. 10 u.d.ś.r. pozwala nie wliczać wypłaconej członkowi rodziny kwoty dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego, ale tylko celem ustalania prawa do świadczeń rodzinnych, którym dodatek osłonowy nie jest. Powyższa argumentacja zbieżna jest z dominującymi komentarzami prawników, a także do niedawna ze stanowiskiem zawartym w "Poradniku dla samorządów dotyczącym wypłaty dodatku osłonowego" opublikowanym przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

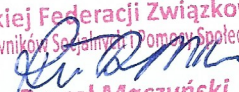
Wnosimy zatem, jak na wstępie i zwracamy uwagę, że przy ewentualnym odliczaniu ww. dodatkowego świadczenia od dochodu, samorządy będą musiały przy rozpatrywaniu wniosków o dodatek osłonowy, każdorazowo występować do ZUS o podanie kwoty 13 (za 2020r.) i 14 (2021r.) emerytury, by w sposób prawidłowy wyliczyć dochód rodziny. Zwracamy uwagę, iż już teraz występuje problem z pozyskiwaniem danych z ZUS dotyczących składki zdrowotnej. Zgodnie z ustawą o dodatku osłonowym składka zdrowotna jest jednym ze składników odejmowanych od przychodu w celu ustalenia dochodu osoby ubiegającej się o dodatek. W systemach dziedzinowych za pośrednictwem tzw. weryfikacji ściągane są dane z Ministerstwa Finansów (dochód roczny, podatek i składka społeczna) i ZUS (składka zdrowotna). Niestety przy osobach tj. emeryci i renciści nie we wszystkich przypadkach możliwe jest pobranie takiej informacji (ok. 60% przypadków). Pojawia się następujący komunikat:

"Informacja o wysokości składki zdrowotnej nie może być zwrócona. Należy wystąpić do ZUS z wnioskiem OK-WUD. Bezpośrednio z systemu SR można też wygenerować plik do wczytania na platformie PUE ZUS, za pomocą menu ZUS na oknie listy osób. W tym przypadku informacja o wysokości składki zdrowotnej nie może być zwrócona. Należy wystąpić do ZUS z wnioskiem OK-WUD."

Założenie PUE ZUS jest możliwe tylko jako osoba prywatna. Pracownicy zakładają więc prywatnie PUE i po zalogowaniu przekierowują się na swój organ gminy. Odpowiedzi przychodzą na prywatne adresy pracowników (PUE jest przecież prywatny). Problemy pojawiają się także z terminami otrzymywania odpowiedzi ZUS. Już teraz czasem trwa to dwa - trzy miesiące. Biorąc pod uwagę, że z dodatku osłonowego korzystają w znacznej mierze emeryci i renciści, może się okazać czas oczekiwania na odpowiedź z ZUS się jeszcze bardziej wydłuży i opóźni przyznanie dodatku. Ponadto dodatkowe czynności przy wyliczaniu dochodu (odejmowanie 13 emerytury) powodują, że nakład pracy w realizację tego zadania staje się znacznie większy i przyznany procent na koszty obsługi staje się nieadekwatny, zbyt mały w stosunku do założonego.

Otrzymują:

1. Adresat (mail)
2. a/a

PRZEWODNICZĄCY
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

Paweł Maczyński